

signū habēt solatoriū: scz signū sequēdi
 in primo sanitatē p̄ sue infirmitatis: puta tu
 moris cōtumacie cessationē. Nec obstat q̄
 nō in oīb; q̄b; dicta diuinorū z sacramētorū
 recreatio interdicit̄ tumorū cōtumacie iueniūt
 Nempe p̄pter tumorē vel aliā infirmitatē
 capitis vel mēbri alteri⁹. sepe ex iussu me
 dici oīb; mēbris alijs sanis cibus z potus
 subtrahit̄ ex hoc solo q̄ immediate nō sano
 mēbro adherēt. Nā quīs incipiēte hydro
 pisi: tm̄ vnū mēbrū hoīs fit inflatū. ratione
 tamē illi⁹ oīb; mēbris alijs pot⁹ subtrahitur
 quātūcūq; bonis. Sic autē est z in p̄posito:
 q̄ dicta recreatio subtrahit̄ etiā sanis mē
 bris ecclie sine eorū culpa: sed nō sine causa:
 ex eo scz q̄ h̄nt aliquā adherētā: vlt̄m locū
 cū nō sanis: vt scz si fieri possit dent operam
 efficacē vt cesset tumor arrogātie siue cōtu
 macie i illis p̄pter q̄rū culpā lata est sentētia
 indicti. vlt̄ si h̄ nō possūt saltē ipsi culpabi
 les eo citi⁹ ad cor redeāt: quo magis h̄nt de
 hoc p̄pati alijs z timere dei offensam gratio
 rē: q̄ ipsorū occasiōe alijs p̄ p̄dicte sue recrea
 tiōis subtractionē affligant̄: q̄ nichilominus
 mēbra sana si veracit̄ sana sūt. vtpote ad cor
 pus xp̄i mysticū p̄mune sibi z alijs bene di
 spōsita: etiā sp̄a p̄ p̄mū bonū eiusdē corpo

ris solent: qz perfecta sanitas h̄ requirit: q̄ vt
 v̄bis vtar augustinū: coi a pprijs: nō p̄p̄a cōh
 munibz āteponāt. S3 ad sana mēbra me: p̄fe
 rēs: solatiōisq; materiā ad sacre coiōnis sa
 c̄mētū restringēs: loquor ad te q̄ de sanis mē
 bris es ecclie. **D** hō si de mēbris sanis es: s̄
 tracto tibi t̄p̄e inf̄dicti v̄l aliūde eucharistie
 sacramēto. h̄ p̄ solatiōe sit tibi q̄ p̄ h̄ nō p̄ua
 ris necessario reip̄a sa c̄mēti. **U**n̄ **T**hōas de
 aq̄no in̄ h̄c distinguēs ait. Id qd̄ ē sacramē
 tū est signū ei⁹ qd̄ est res sacramēti: **D**uplex
 aut̄ est res hui⁹ sacramēti. **U**na qd̄ ē q̄ est siḡ/
 ta z p̄tēta. scz ipse xp̄s. **A**lia aut̄ ē siḡta z nō
 p̄tēta. s. corp⁹ xp̄i mysticū. qd̄ ē societas sc̄toꝝ
 hec ille. **S**ac̄mētū ḡ tm̄ lūt spēs sa c̄mētales
Et esto q̄ haz sumptiōe mēbra aliqua dicti
 corp̄is p̄uen̄t t̄p̄e inf̄dicti: re tm̄ sacramēti v̄l
 effectib⁹ ei⁹ nō p̄uan̄t necessario: imo q̄ntū ad
 hm̄oi videt̄ eis paz dep̄ire. maxie etate p̄ue/
 ctis: z ī h̄is q̄ fidei sūt b̄n̄ īstructi. z si ī talibz
 aliqd̄ deperit q̄ min⁹ ea p̄sequant̄. hoc qd̄amō
 stat p̄ eos. **I**stis nāq; nō necessario subtrahit̄
 res sa c̄mēti siḡta z p̄tēta. s. ip̄e xp̄s: quē p̄fctē
 p̄nt eo t̄p̄e saltē desiderare. **S**3 restate. **B**re.
 q̄ p̄fecte deū desiderat p̄fecto iā h̄z quē amat
Nō s̄trahit̄ etiā necessario res siḡta z n̄ p̄tē
 ta scz corp⁹ xp̄i mysticū. **D**e q̄ dixisse videtur

Liber

btā agnes. Jā inq̄t corp⁹ ei⁹ corpori meo so/
ciatū ē: scz i quātū ipsa ei tāq̄ mēbrū sociata
est. Deniq̄ mēbris sanis etiā q̄ntū ad effectū
sac̄mēti fit p̄ solatiōe q̄ cibū sacramentalē
corporalit̄ s̄tractū māducare p̄nt fide ⁊ desi/
derio. fide q̄dē: dicēte btō Augustio. Crede
⁊ māducasti. Quantū aut̄ ad desiderū: audi
Thomā aq̄nēsem. Sicut inq̄t aliq̄ baptizant̄
baptismo flām̄s p̄p̄t desiderū baptis̄mi atē
q̄ baptizent̄ baptismo aq̄: ita etiā aliq̄ mādu/
cāt spūalit̄ h̄ sac̄mētū atēq̄ sacramentalit̄ su/
māt p̄p̄t desiderū sumēdi ipsū sacramentū.
Et h̄ mō dicūt baptizari ⁊ māducare spūalit̄
⁊ nō sacramentalit̄ illi q̄ desiderāt hec sacra/
mēta. hec ille. Sane mltū expedit ⁊ vtile ē: q̄
hō sac̄mēti desiderio sup̄addat tantā actualē
deuotionē ⁊ dispositionē: cū quāta alias se p̄/
pararet ad vey sac̄mētū. Si enī illo tpe quo
alias ad sacramētū esset accessur⁹ bene recol/
lect⁹. p̄fessus ⁊ p̄trit⁹. p̄ spaciū vni⁹ misse vel
circit̄ deuotiōi se daret ac si esset cōicaturus
⁊ sic disposit⁹ nichilomin⁹ ex obediētis eccl̄ie
a p̄ceptiōe sac̄mēti ⁊ a missa absterz. h̄ q̄tū ad
effectū sac̄ri p̄cipiēdū mltū p̄ficeret ⁊ iuaret

De subtratiōe vsus scripture. Ca. ii

Porro de subtratiōe vsus sacre sc̄pture ⁊
ceteroz h̄mōi nolī turbari: q̄ signū in

bonū ē tibi. Un̄ Hugo loq̄ns de saluatore sic
dic̄. At̄ ad discipulos. Nisi ego abiero para
clit⁹ n̄ uer̄et ad uos. Idcirco nimiz dñs ies⁹
disciplis suis se s̄traxit corporalit̄. ut eū di
scerēt amare spūalit̄. Erat enī z ipse q̄dē pri⁹
id ē. at̄ passionē paraclit⁹. id ē. solator fm
p̄ntiā corporalē: s̄ hec solatio q̄si lac erat de
carne manās paruul⁹. Idcirco s̄tractū est lac
ut ad p̄fectionē ualescerēt amoris spūalis
Ascēdit siq̄dē i celū: ut corda post se traheret
z dilect⁹ p̄geret p⁹ dilectū. S̄ z vsq; hodie
x̄ps amicos suos q̄si q̄dā corporali p̄ntiā cō
solat̄ i scriptura sacra z ecclie sacramētis atq;
alijs uisibilibz exercitijs s̄tutū: quoz aliqñ
disp̄satorie s̄trahit vsū: ut spūal̄ amoris dīce
dinē tāto puri⁹ p̄cipiāt: q̄ nihil foris h̄nt etiā
i ope uirtutis ad qd̄ mētē suā p̄intentionē effū
dāt. hec hugo. Qua p̄t̄ h̄ solatōis signū ha
beas q̄ p̄missoz z s̄iliū s̄tractio te pturbās
qñq; ad mai⁹ q̄ sit ea h̄re bonū hoīs ordina⁹.

De subtractione deuotionis z cor

dis ariditate. Caplm. iij.

Simile ē in cordis ariditate s̄tracto de
uotiois hūore. Nimirz q̄stū ad hāc ariditatē
de⁹ a q̄ deuotiois hūor deriuat̄: se z deuotioez ip
sam hac de causa nōnūq; disp̄satorie s̄trahit
ut fidel̄ aīa deuotionē ipsā p̄ri⁹ habitā p̄ri⁹

Liber

ditatē cordis s̄bseq̄ntē q̄ ad saporosos fruct⁹
bonoz opoz se sterile eē sentiēs: mēozq; deuotio-
tis p̄terite z pdite p̄ desideriu deuotionis
rediture apli⁹ pficiat: q̄ten⁹ sic ariditas ipsa
naturali q̄dammodo appetitu maiorē deuotiois
humorē q̄ pri⁹ habuerit attrahat: atq; maio-
ri desiderio ad deū q̄si pditū reuētiēdū mo-
ueat: z dicat cū sp̄sa. Veniat dilect⁹ me⁹ in
hortū suū: nō solū vt statī comedat fructū po-
moz: s; vt ate veniat rigās qd̄ est aridū. Ipse
nāq; ē cui⁹ in̄t̄ alios p̄ntie sue effect⁹. s̄m̄ ber-
est rigare arida. Specialit̄ aut̄ h̄ hoīez q̄ cor-
dis patiē ariditatē soletur: q; p̄ h̄ nō minus
meret̄ qm̄ nō habet deuotionis lacrimas nec
sp̄uale leticiā: potest nāq; in̄iti nichilomin⁹
soli lumini fidei: cui soli in̄iti est parui meriti:
s; nōnūq; est maioris q̄ sit meritū alioz.

De carentia oportunitatis orandi
vel alia bona faciendi. **Caplm. iij.**

Otez nō trister; de carētia oportunitat;
oradi ul' aliud opus sp̄uale faciendi: qz
carētia hm̄oi nō se extēdit ad actū volūtat;: q̄
min⁹ op⁹ sp̄uale p̄fecte potes velle: q̄uis illd̄
exteriori exercitio nō vales pficer. Et h̄ i t̄m̄
qd̄e suffiē inq̄tū apd̄ deū z mltoties etiā apd̄
hoīes cū deest facultas: volūtas boni opis p̄
facto reputat. An nō ita apd̄ deū volūtas bōi

opis quēadmodū apud eū volūtas prauī ope
 ris p̄ facto reputat. Audi de h̄ verbū saluatoris
 Dictū ē iqt̄ antiqs. Nō mechaberis. Ego at
 dico vob. qm̄ oīs q̄ viderit mulierē ad cōcupi
 scēdū eā: iā mechat⁹ ē eā i corde suo. Sp̄cālī
 ter aut̄ de orōne forsitā attēdis illud verbum
 aplī. Sine in termissione orate zc. z tristat̄
 ex eo q̄ p̄pter īpedimētū aliq̄d v̄l opprtunita
 t̄ carētīa reputas ei⁹ īpletionē tibi fore īpos
 sibilē. S3 ne q̄q̄ ē ita qz z itidē apl̄s alibi dī
 cit. Orabo spū. orabo z m̄te. S3 z officiū orō
 nis deo acceptable. p̄ alios doctores scē ecclē
 solabilī extēdit. Un̄ augu. Desideriū boni
 ē orō. z si p̄tinuū ē desideriū. p̄tinua est oratio
 Un̄ z Amb. Nūq̄z desinit iust⁹ orare nisi desi
 nati iust⁹ esse: semper orat qui semper bñ agit

De exauditionis tarditate. Ca. v.

Nec turbari debes de orōnis difficultate
 v̄l exauditiōis tarditate tibi pl̄simū ad
 bonū cedēte. De⁹ enī tarde te exaudiēdo taci
 te q̄si rei petite p̄mēdat valorē. Quo etiā tibi
 dat īducias rei petite p̄siderādi magnitudi
 nē: eo z auget desideriū ad capacitātē parit̄q̄
 ad auget dū exaudit p̄ceptōis d̄lcorē. Nēpe
 z cibū dare differēs auget esuriē: q̄ quāto fit
 itēsiōr: tāto cibi sūptio tādē reddīt dulciōr
 seu delectabilior. Un̄ aug⁹. Lū tardi⁹ dat de⁹

Liber

pmēdatōna nō negat: diu desiderata dulci⁹
obtinēt: cito autē data vilescūt. pete. q̄re. ita pe
tēdo z q̄rēdo crescūt vt capias: ieruat tibi dē⁹
qd cito dare nō vult. vt z tu discas magna
magne desiderare. Un̄ z Bre. Desideria n̄ra
vtiq; dilatōe extēdūt vt pficiāt: z pficiūt vt
ad h̄ qd p̄cepta sūt p̄ualecāt: exercitāt ī cer
taie vt maiorib; p̄m̄is cumulēt ī retributōe
laboz p̄trahit p̄ugne vt crescat corōa victor̄.

De frustratōe petitōis pro t̄p̄alib; .vi

De frustratōe etiā petitōis tue p̄ re t̄p̄ali
facte noli trist̄ esse. vtiq; p̄p̄t̄ mai⁹ bonū
tuū a deo tibi denegāte. Ipse em̄ nouit qd tu
nesc̄. Nō em̄ negaret q̄ oia nouit ac beniuol⁹
z diues ē ī oēs: nisi sciret q̄ re illa male vsu //
r⁹ esses: qd si p̄scires ipsā nō peteres. Poti⁹ ḡ
de negatiōe ei⁹ p̄solare z gr̄as age deo: q̄ ni //
chil hoz tibi denegarz: nisi gr̄a salut̄ tue Un̄
z Aug⁹. Cū ea q̄ de⁹ laudat z p̄mittit ab illo
petit̄. secure petite: illa em̄ deo p̄p̄t̄io p̄cedūt
qn̄ aut̄ petit̄ t̄p̄alia cū mō petite z t̄iore: illi cō
mittite vt si p̄sint det: si scit obesse nō det: qd
em̄ obsit vt p̄sit nouit medic⁹ n̄ egrot⁹. Et ite
rū Aug⁹ sup̄ illo p̄bo saluatoris. Qd cūq; pe
tuerit; ī noie meo h̄ faciā. Quid inq̄t est: qd //
cūq; petierit;. cū videam⁹ plerūq; fideles ei⁹
petere z nō accipe. Ac forte p̄pterea qz male

petūt: male enī vsur⁹ eo qđ vult accipere deo
 poti⁹ miserāte nō accipit. Et seq̄t pauc̄ iter //
 posit̄. Audi illuc positū sic esse: ī noīe meo qđ
 ē xp̄s iesus. Iesus significat saluatore: ac p̄b
 qđcūq; petim⁹ aduersus vtilitatē salutis. nō
 petim⁹ ī noīe saluatoris. ⁊ tñ ip̄e saluator est
 nō solū qñ facit qđ petim⁹. vez etia qđ n̄ fac̄
 Qm̄ qđ videt peti ꝓtra salutē n̄ faciēdo se ex
 hibet saluatore. Nouit enī medic⁹ qđ ꝓ sua
 salute qđ ꝓtra suā salutē poscat egrotus. Et
 ideo ꝓtraria poscēt̄ n̄ facit volūtate vt faciat
 sanitatē. Sane qđdā q̄uis ī noīe ei⁹ petam⁹
 nō tūc qñ petim⁹ facit sed cū facit difertur
 qđ petim⁹ nō negatur. Hec Augustin⁹.

¶ De distractione pro aliorū vtili-
 tate ac īpedimento ꝓtēplationis. La. vii.

Rursū nō tristeris de tua distractione ꝓ
 alioꝝ vtilitate: q; distractio ratioe ꝓfe
 ctus ꝓrimoz habita nōnūq; cedit ī magnū
 bonū habēti. Un̄ Greg⁹ Caritas q̄ diuisa vni
 re ꝓsuevit cor iusti diuidi ꝓ ml̄ta ꝓpellit: qđ
 tñ tāto ardētib; ī deo colligit: quāto lati⁹ ꝓer
 sctā desideria spargit. Un̄ Innocēt⁹ terū⁹
 Null⁹ absq; licētia romani ꝓtifici occasione
 quacūq; deserere ꝓsumat ꝓsulatū: qm̄ sicut
 mai⁹ bonū minoz bono ꝓreponitur: ita com //
 munis vtilitas speciali vtilitate ꝓfertur.

Liber

Et in hoc casu recte proponitur doctrina silentio: sollicitudo contemplationis: et labor quietis. Ad quod utique designandum unigenitus dei filius non de rachele secundum carnem natus est sed de Iya. Nec legitur eum in domum suam mariam accepisse sed martham. Unde quando potest episcopus posse et potest non debet cedere postulare licentiam aut etiam obtinere. Unde et Bernardus. Ex bonis operibus mens assueta quietis recipit consolationem quietis sibi luxuriam affolet contemplationis subtrahit. Quis enim non dico continue: sed vel diu dum in hoc corpore manet lumine contemplationis fruat ac quietis corrumpit a contemplatione: toties in actionem se recipit: inde nimis tamquam vicino familiaris reditura in idipsum: quam sunt iuicem tabernaculis et cohabitatio he due pariter: est quippe soror marie martha. Et iteque. Hoc siquidem vera et casta contemplatio habet: ut mentem quanto diuino igne vehementer succenderit: tanto repleat zelo et desiderio acquirere deo eum sicut diligat: ut otium contemplationis per studio predicationis liberissime immittat. Et rursum petita votis aliquatenus in hac parte: tanto ardentius redeat in idipsum: quanto se fructuosius inmiscuisse meminerit. Et recte sumpto contemplationis gustu valentius ad acquirenda lucra solita alacritate recurrat. hec Bernardus. Insuper maius premium et idcirco dulcius seu delectabilius maiori merito correspondet. Sed prout active opera contingit magis

mereri: & ideo ne illa impediant optabile est a p//
 senti ducedine vite & teplatine vl' p rpe ipe//
 diri. Un' Thōas aqnēsis. Pōt & tigrere q' ali
 q's i opib' vite & ctive pl' meref' q' ali' i opib'
 vite & teplatine: puta si ppf' abūdantiā diuini
 amoris vt ei' volūtas i pleat' ppf' ipsi' gloriā
 iterdū sustineat & dulcedie & teplatiōis ad
 tps separari. hec ille. Et cte illd' qd' magis ē
 xpo placitū: amore ipsi' xpi hnti caritate ma//
 gis eē debet etiā & solatoriū: & ideo etiā ad salu
 tē primoz assumēdū. Un' & Aug⁹. Qciū san//
 ctu qrit caritas: negociū iustū suscipit neces
 sitas caritat'. Quā sarcinā si null' iposuit: in
 tuēde p'itati vacādū ē. Si aut' iponit': suscipiē
 da ē ppf' caritat' necessitatē. hec ille. Ninc ē
 q' etiā idē Thōas sic dic'. Perfectio caritat'
 ē vt aliq's ppf' dei amorē p'termittat dulcedi//
 nē & teplatine vite quā magis amaret: & acci//
 piat actiue vite occupationes ad pcurandū
 proximoz salutē. hec ille.

Terciusdecim⁹ liber cōtinet cōsolatō
 nū remedia opportuna cōtra illa tur
 batia que opponūtur bone ipiu⁹ cor
 poris dispositiōi. Ethabet capi. xiiii.
 i De solatiōe sup carētia bonoz corpor'.
 ij De deformitate corporis.

- iij **D**e oclorū defectu.   iij **D**e surditate
 v **D**e defectu odoratus.
 vi **D**e defectu loquēle.
 vii **D**e mēbroz carētia v^l deformitate.
 viii **D**e senectute.   ix **D**e debilitate
 x **D**e infirmitatibz.   (corporis.
 xi **D**e vite huius breuitate.
 xii **D**e tempestiua morte.
 xiii **D**e morte iā minēte.   xiiii **D**e agonia
De cōsolatiōe super carētia bonorū

corporis. **C**ap^lm. I.

Drimo igit o hō cur aīa tua tristat
 z ī malū suū: cur ei tāta ē de bonis
 corpis cura? Nescis q̄ teste salo/
 mone: q̄ delicate nutrit suū suū postea sciet
 eū ptumacē. Certe aīa ē dñā: p̄sertī fm partē
 supiorē q̄ libera ē: fm quā hō dñs est actiū
 suoz. Estq; aīa fm illā ad imaginē dei facta:
 fm deū regē celi formata tāq; eiusdē regis filia
 Corp^o hō tenet locū sui: q; fm corporalē sb
 stātia natura humana dicitur eē sua v^l acilla
 Nō tristet q̄ aīa de carētia bonoz corporis
 sui sui. Nō enī debet velle suū suū p̄ bona sua
 lasciuire: z ī ill' delicate nutritū sibi nō obedi
 s; ptumacē sentire: aut suū suū ī bonis suis
 diuitē eē z seipsā spoliare bonis suis z perire

Quippe q̄ apli⁹ dictū suū suū lasciūre cōti-
gerit in bonis suis: eo magis ipsa dñā carebit
bonis pprijs virtutū: scz vestimētis q̄ solebāt
ipsā redimire. Quis eī glia ei⁹ scz hui⁹ filie re-
gis ab it⁹ in fimbrijs aureis circūamictava
rietatibz: scz i varijs habitibz virtutū: q̄ sūt in
tus i aīa z ḡtis circūstātijz opationū sibi i ra-
tione finis attributaz: quēadmodū fines ve-
stiū fimbrijs aureis adornāt. Quare ḡ tristat
aīa z nō magis gaudet de bonoz corporis di-
minutiōe p suaz virtutū pbabili augmētatiōe
vl saltē p̄suatiōe. Nimirū parvipēdēda sunt
corpis bōa q̄ sūt amissibilia. Un̄ Boetii⁹ p̄mo-
nē ad mūdānos dirigēs dīc. Estimāte q̄ vult
nimīū corporis bona. dū sciat q̄ q̄d cūq; mi-
ramini: triduanē febris ignicō posse dissolui

De deformitate corporis. Ca. ii.

Porro nec trīstari dēs de deformitate siue
sit i toto corpz siue i aliq̄ ei⁹ parte. Quz p
verā virtutū pulcritudinē poteris cōsolari.
Un̄ sen. Pōt ingenīū fortissimū ac btissimū
sū q̄libet cute latere: pōt ex deformi humiliqz
corpulcō formosus aīm⁹ ac magn⁹ exire. Nō
deformitate corpis fedat aīm⁹. s; plcritudīe
aīe ornat corp⁹: hec ille. Nec solū nō fedatur
aīm⁹ deformitate corpis: s; etiā plcrificat ml⁹
totiēs ac placabilior z p̄ciosior efficit: qz p̄m

Liber

Senecā: oīs res q̄ nō habuit dec^o: ūtute ab dita sumit. Et s̄m Tullii sic sanitas est pulchritudo corpis: ita est virtus aīe. Et ideo q̄ ppter deformitatē hūiliat^o se puulū agnoscit sc̄dm q̄ndā glosā: pulcher ⁊ speciosus decore virtutū agnoscit. Nec missi talis reddit^o p̄ciosior. Est enī humilitas ī hoīe que puulum reddit: iūenta q̄ si vna p̄ciosa margarita: q̄ liz videat^o parua: tñ vt magne virtutis ⁊ p̄cij est p̄ celestib^o nūdinis cōparāda. Deniq; si humilis aliquis ob deformitatē corporale solovno ḡdu fit humilior: mlt̄o meli^o est b̄ ei q̄ sit mala maxia deformitas corporalis: cū solus ille ḡdus maxis gratijs. ḡtis datis p̄ferat. S; esto q̄ te deformitas non reddat hūiliorē. saltē te reddat min^o supbū. et b̄ valde est magnū scz min^o esse supbū. Nepe ḡdus b̄tract^o supbie. si ad huc duraret. p̄sertim vsq; ī finē trāsit^o. t̄to eidē gradui maior pena dēretur q̄ oīs deformitas repibil^o ī hoc mūdo si tibi inesset t̄tū cruciare nō posset.

De oculorū defectu ⁊ Ca ⁊

Ceterū debes oculorū defectū grauitē ferre: qz defect^o oculorū corporaliū nō nūq; opat^o cogitationes magis vi uaces ⁊ p̄ cōtēplationē de die ī diem ialtū crescētes: ac sē sib^o alijs p̄ accidēs mīme īpediētibus dire //

ctius & magis p̄tinue in deū tēdētes. Un̄ te
 stāte de cretoꝝ libꝛo: cec⁹ dicit̄ q̄ sup̄ ne p̄tēpla
 tionis lucē ignorat: quā q̄dē ignorantia ma/
 gis p̄sumēdū est iēsse oculos h̄nti. q̄ ei: ceterū
 paribꝛ: q̄ p̄riuationē oculoꝝ cecus dicit̄ appella
 tione vulgari. Quēadmodū enī sagittarius
 claudit vnū oculū vt alio oculo dirigēte cer
 ti⁹ mittat telū ad metā seu iūmū: ita clauso
 p̄ cecitatē oculo carnis: alius oculus sc̄z mēt̄
 cogitationū suaz visione certi⁹ attigit metā
 seu terminū: ad deū finē vltimū. Nō est etiā
 dolendū de oculoꝝ p̄ditōe: qz dēp̄dant̄ animā
 celestiuū p̄tēplatiōe: sc̄z p̄p̄ inferiorū rez ꝑcu/
 piscibiliū icautā visionē. Cōtra quaz ituitū
 ꝑcupiscentiā generantē dicit̄ Greg⁹. Non
 licet itueri qd̄ nō licet ꝑcupisci. Itē dēp̄dant̄
 aīam sup̄noꝝ amore p̄p̄ ꝑsequētē in rebꝛ in/
 finis delectationē. Un̄ Greg⁹. Lato quisqz a
 sup̄no amore disūgit: q̄to iūen⁹ delectatur.
 S̄z Seneca dicit̄. cecitatē partē esse iūocē/
 tie. Nūmūꝝ cecitas facit nō videre: ac p̄ ꝑse/
 quēs nō iūidere. S̄ magna pars est iūocentie
 nō iūidere. Itē cecitas facit nō iūpudice vide
 re: s̄z hoc addit̄ ad iūnocentiā: quēadmodū
 iūpudica visio ad vidētis culpā. In sup̄ auari/
 tie & extollētie cecitas oculoꝝ ac mltis vitijs
 alijs viā p̄cludit. Un̄ Seneca. Oculos p̄didi

q̄ multis cupiditatib; via incisa est. Oculi
enī irritamēta sūt vitiōz: duces scelez.

De surditate. **Ca. iiii.**

Nec de auditu defectu turbari dēs: qz ite
h̄ bonū p̄sequis q̄ vana nō audis. Un̄ facta
Sicetice. Surdi facti sum⁹: nūc cognouim⁹
q̄ auditū vanū amisi m⁹. Itē meli⁹ audire po-
teris auditū hoīs iterioris ⁊ aure cordis oc-
cultā ⁊ secreta s̄ba diuīe īspiratiōis: ⁊ q̄si su-
furro dei hoīez iteri⁹ secreti⁹ alloq̄nt̄ p̄cipiē-
da modis occultis. Un̄ psalmista. Audis qd lo-
quat̄ ī me dñs dē. q̄si diceret. Tāq̄ surd⁹ n̄
audis qd sonat vl' dicat̄ ex me foris ec. au-
diā qd loq̄t̄ ī me dñs dē. qz a strepitu mūdi q̄
foris īnq̄tat sū auersus. Un̄ ⁊ saluator dixit
Surdi audiūt: qd̄ moralit̄ sic itellige. Sur-
di p̄ p̄uationē audit⁹ extioris audiunt auditū
hoīs iterioris. Hic ē q̄ p̄sonis religiosis: q̄ ad
s̄ba diuīe īspiratiōis auditū ment̄ seu aure
cordis p̄fecte p̄cipiēda aptiores eē debēt: cer-
tis loc̄ ⁊ t̄pib; silētiū vt audit⁹ extior vacet
seriosi⁹ ipat̄. Deniq; o hō tu q̄ foris surditatē
pateris. te ad bonū multiplex disponētē īntne
auditiōis: noueris p̄ter p̄missa bonū aliū singu-
lare exp̄ssū esse ī caticis. vbi dicit sp̄sa dei for-
mis. Aīa mea liq̄facta ē vt dilect⁹ locut⁹ est:
q̄si dicat cū psalmista. factū ē cor meū tāq̄

cera liq̄scēs .s. q̄n dilect⁹ aīe ipsā aīaz alloq̄t ī
 t̄na īspiratiōe. De q̄ ei⁹ alloq̄o dīc psal. Igni
 tū eloquiū tuū vehemēt. Ignita aut̄ cerā re/
 solūit ⁊ liq̄scere faciūt. Ignito aut̄ eloq̄o sep̄
 alloq̄o in t̄ne īspiratiōis attracta aīa velut ab
 igne cera ī sui dilecti dīcedinē p̄tinue resol/
 De defectu odorat⁹. Ca. v. uīz ⁊ liq̄scit

Rursū de odoradi defectu n̄ trīster. s. par
 uī p̄das p̄ceptionē odorū rez corporaliū n̄
 sep̄ tibi p̄ntiū nec haberi possibiū ad ipsaz
 odores s̄etiēdū. Expediit q̄dē maḡ vt p̄tedas
 satīari ⁊ delectari in odoribz virtutū ac in odo
 ribz īde p̄ueniētū in corporibz sc̄tōz. Nēpe
 quāto maḡs odores corporū naturales parui
 p̄dīs: tāto maḡs ad spūales ⁊ sup̄naturales
 odores p̄cipiēdos p̄ficiēs ⁊ ascēdīs. Quōcīas
 q̄ de odoribz v̄tutū q̄ sint p̄fecti: ex q̄z q̄si re
 dū dātia seu correspondētia p̄tingit mlt̄plici
 sc̄ptoz testīonīo miroz odores corpales ī sc̄o
 rū reliq̄is sensibiliū exp̄iri. Profecto si h̄ ita
 se h̄z ī corporibz nōdū gl̄ificatis necdū reaīa
 tīs: q̄to maḡs ī gl̄ificatis aīabz sc̄tīssimis
 cū virtutū suaz p̄cipuis odoribz intīme sibi
 vnītis: ipsis virtutū spūalibz odoribz in cor
 pora gl̄iosa p̄ redū dāciā corporaliū descēdē/
 tīb. Et si hoc erit in alijs sanctis: q̄to maḡ
 in virgīne gl̄iosa: quātoq̄z incōparabilius

Liber

in ipso xpo. Tu q̄ hō q̄ speras tādē ineffabilit̄
recreari ppetuis odoribz talibz z tātis: nō e
dignū putas parvipēdēdos esse odores hui⁹
mūdi: ac p̄inde nō curādū si defectū habeas in
actu vel instrumento odorādī. Laro nāq; p/
fecti⁹ z delectabili⁹ dictā īmensā suavitātē
celestiū odorū p̄cipies: quāto ī p̄nti magis ad
h̄p modū meriti te disponis z tēdō scz p̄n
tiū odorū naturaliū recreationes: ac p̄ p̄le/
quēs minime curādō defectū sensus vel or/
gani quo ipsos sentire posses.

De defectu loquele. Ca. vi.

Necob loquele defectū seu carentiā p̄tur
beris. qz alia quedā interioris hoīs est
secreta loq̄la m̄to ītimior: dulcior z suavior
q̄ hō fm Hieronymū: si hoīm copia defuerit
loq̄tur cū deo. Qua etiā loq̄la loq̄tur hō cū
virgine gl̄iosa: cū angelis z p̄prio suo āgelo:
Qua deniq; loq̄la loq̄tur hō cū q̄libet sc̄to: z
cū oībz de numero btōz: ac cū caris suis vel
parētibz: q̄s sperat esse in societate ciuiū sup
noz. Nec m̄z q̄ fm interiorē hoīm quantū
cūq; balbutiēs siue mutus loq̄ poterit: cum z
fm illū cantare ei possibile sit. Paulō īn/
nuēte z dicēte. Latātes z psallētes ī cordibz
v̄is dño. Sane quāta eoz sit m̄l̄tudo q̄bus
etiā mut⁹ loq̄ poterit: quāteq; sint dignitatis

patet ex pmissis. Que cura igitur erit ei si pau-
 cis respectiue et multo indignioribus tanquam amici-
 culis huius mundi hominibus loqui non poterit? Sed nec
 trahendum quod sicut dicit Gregorius. Tanta unusquisque
 a somno amore dissiungitur: quanto inferius delectatur.
 Ita perfecto tanto unusquisque ab eterno cum sanctis
 colloquio impeditur: quanto inferius terrenis creatu-
 ris colloquendo delectatur. Et rursus e contra. Ta-
 nto quisque magis ceteris partibus magis in somno cum
 caris suis colloquio delectatur: quanto inferius exte-
 riori colloquio preuat. Lasset ergo eius quarela de loque
 careria: et dicat verbum simile de colloquio cum
 amicis vel quibuscumque hominibus terrenis: quale verbum
 magdalena teste Digeno dixit de colloquio
 cum angelis. Nolo inquit angelos videre: nolo
 cum angelis manere si ceperint michi multa
 narrare: et si voluerit eis ad omnia respondere: timeo
 ne amor meus magis impediatur quam expediatur.

De membrorum carentia vel de-
 formitate. **Capitulum vii.**

In sup nec de predictorum nec quorumcumque mem-
 brorum careria vel defectu turbari debes:
 quia forte eorum occasione ad aliquam illicitam perpetranda
 temptareris: a quibus temptationibus ad modum
 plurimum supportaris: quod quidem temptationes si ha-
 beres: nescis an unquam eas vincere posses: sed

verisimili⁹ in toto vl' in parte succūberes. Et
 si de mēbroz carētia vl' defectu turbaris: seq̄t
 q̄ de tua vtilitate turbar̄. de q̄ poti⁹ gaudere
 deberes. Un̄ dicit. Si q̄s fortitudinē latro-
 nis vl' p̄irate enervat: z eos īfirmos reddit.
 prest̄ ill' sua īfirmitas. Debilitata enī mēbra
 q̄b̄ nō bñ vtebāt: a malo ope cessabūt. Huic
 aut̄ sentēcie satis p̄cordat illud p̄siliū salua-
 toris. Si man⁹ tuav' pes tu⁹ scādalizat te:
 abscede eū z p̄ice abs te. scz saltē corde. Me-
 li⁹ est tibi ad vitā īgredi debilē vel claudū: q̄
 duas man⁹ vl' duos pedes habētē mitti ī ignē
 eternū. Deniqz mēbroz carētia vl' defectus
 aut toti⁹ corpis seu alicui⁹ part̄ ei⁹ deformat̄
 tas eo valet tibi: q̄ min⁹ p̄cedis in publicū:
 magisqz domi manēs: custodis cubiculū tuū
 paratior seq̄ redēptoris n̄ri p̄siliū q̄ moner̄
 vt cū oraueris intra in cubiculū tuū z clauso
 ostio ores patrē tuū. Deīte sup oīa valet hoc
 q̄ defect⁹ vl' deformitas: siue sit ī toto corpe
 siue in aliq̄ ei⁹ parte: hūiliat hoīem de facili.
 Supbiaqz sociā pulcritudis nō sinit ī eo re-
 gnare: q̄ radix est oīs mali: q̄ quidē si inuale-
 sceret: radice oīm virtutū scz humilitatē ex-
 tirparet: qua sola acquisita vl' retenta n̄l est
 de quo conqueri homo haberet.

De senectute. **C**aplm. viii.

Proterea de senectute nō tristeris q̄ i se
iocūdiſſima ē. Un̄ Sen̄. Jocūdiſſima
etas ē senect̄: iā nō tā p̄cepta q̄ dulce ē cupi
ditates fatigasse ac reliq̄sse. Et itez. Mag^m
expecta gaudiū cū puerilē animū deposueris
z te i viz philosophie trāstuleris. hec Sen̄.
Deniq̄ meli⁹ est esse iuuenē z recentē fm ho
minē interiorē ac senilē z deficientē fm exte
riorē: q̄ ecōuerso esse iuuenē ac recentē fm
hoīez exteriorē ac esse veterē z deficientē fm
interiorē. Sz ecce fm aplm: licet is q̄ foris ē
nr hō corrūpat: tñ is q̄ int⁹ est renouat̄ de die
in diē. Et p̄fecto multo meli⁹ est int⁹ siue fm
interiorē hoīez quē de p̄cipalit̄ inhabitat: mū
dū esse z pulcrū cū aliq̄ i mūdicia vl̄ deſo
rate exterioris hoīs: q̄ ecōuerso mundū esse
vl̄ pulcrū fm exteriorē cū immūdicia vel de
formitate hoīs interioris. Nimir̄ quo tu se
niores: eo magis disponeris vt deponas fm
p̄stinā uerſationē veterē hominē qui cor
rūpitur scdm desideria carnis: z renoueris
spū mēt̄is induēs nouū hominē: eo q̄ magis
appropinquas ad digniſſimā interioris ho
minis iuuetutē: z nō solū spū mēt̄is sed etiā
treno corpore renouaris. Un̄ in q̄dā p̄mone
de p̄te coſte olim p̄ p̄phetā dictū erat. Emitte
sp̄m tuū z creſcuntur z renouab̄ faciē terre.

Liber

Uere nūc noua est nri corporis tra dū spūa/
lis in nob fructificat in mūdo doctrīa hec ibi.
Sed ecce tra hui⁹ mūdi dū p singulos ānos
pfert nouos flores: frōdes z fruct⁹: uidetur
ī nouata: qre z tra nri corporis dū ex spūali
doctrīa corporalīs ī ea resultat bonoz ope
rū fruct⁹: uidef esse noua. Quippe p h⁹ reno/
uatio mētj uidef ī nouitate corpīs redūdasse

De debilitate corporis. Ca. ix.

Etez nec trīstari dēs de corpīs debilita
te z fortitudīs carētia: qz est p utilitate
tua. Un⁹ Ber. Sepe ī robusto z uegetato cor
pore aīm⁹ mollior iacet atqz tepidior. Et rur/
sū In corpe debili z īfirmo fortior uiget prō/
ptior: qz ips. Qd utiqz exptū ī se apls ptestās
Lū īfirmoz īqt tūc fortior sū z potēs. Un⁹ et
Hier. fortitudo corpīs ībecillitas mētj ē. Et
rursū ībecillitas corpīs ē fortitudo aīe. hec il
le. Gaude g⁹ poti⁹ de corpīs ībecillitate. Qua
eī ratiōe gaudere habes de aīe seu aīmi forti tu
dīne siue spūs prōptitudīe: eadē ratiōe nō so
lū nō dēs trīstari de carētia fortitudīs corpāl
s; magz gaudere debes de corpīs ībecillitate.

De infirmitatibus. Ca. x.

Similiter de īfirmitate corpīs quā tibi
de⁹ imittit nō trīsteris: s; eā habēas tā

q̄ bñficiū z grām visitationis: z gaudeas de
 signo salutis: sperās h̄ tibi fieri ad dandā sciē
 tiā salutis tue i remissionē pctōz tuoz: p̄vi sce
 ra misericordie sue i q̄bz visitauit te oriēs ex
 alto. Un̄ i patrū libro de q̄dā legit: q̄ cū fre
 quēter i firmare f̄i corpore: contigit vt vno āno
 nulla eū egritudo contingeret: z p̄p̄tea fiebat et
 ḡuit ferebat dicēs Reliqt̄i me dñez noluit̄i
 me h̄ āno visitare. Et ideo vt q̄dā alius senex
 dixit. Si te occupauerit i firmitas corporis
 noli pusillanimitis fieri: s̄z patient̄ fer: z roga
 deū vt donet tibi q̄ expediūt. H̄ ē: q̄ volūtas sua
 fiat. Sūma enī religio ē vt i i firmitate q̄s a
 gat grās deo. Multū etiā te debet consolari pre
 sens egritudo: qz si ei⁹ penā volūtariē sustines
 in h̄ mūdo: hec te liberare posset a maximis
 penis z diu sustinēdis in purgatorio.

De vite hui⁹ breuitate. **C**Ca. xi.

Rursū nō turberis de vite breuitate: s̄z
 maḡ studeas p̄uidēter agere: z poti⁹ bo
 nos act⁹ q̄ dies mltiplicare. Un̄ z Seneca
 Unus dies hoīm eruditoz plus valet q̄ i
 periti lō q̄ssima etas. Et itez. Sapiēs semp
 cogitat q̄lis n̄ q̄nta sit vita. Nō ei viure bo
 nū ē s̄z bñ viuere. Et itez. N̄ bñ viuas r̄fert
 nō q̄ diu: actū vitā metiam⁹ nō tpe. hec Sen.
 Sed si de breui vita gaudere nō potes: sis vl

Liber

Vita,
idifferēs cū Aug^o. q̄ sol^o cū deo colloq̄ns dīc̄
De salute corp̄s mei q̄dīu q̄d michi sit vti /
le nescio: tibi dñe h̄ p̄mitto. Qui etiā de mal /
le accedētibz lōge vite sic dīc̄. Vita hec ē du /
bia: vita ceca: vita erūnosa: quā hūores tumi /
dāt: dolores extenuāt. ardores exiccant. aera /
morbidāt: esce īflāt. ieiunia macerāt: ioci sol /
uūt. tristitie p̄sumūt: sollicitudo coartat. secu /
ritas hebetat. diuitie iactāt. paup̄tas deijcit. /
iuuēt^o extollit. senect^o īcuruat. īfirtas frāgit /
meroz dep̄mit. ⁊ p^o hec oīa mors ītimit ⁊ vni /
ūsis gaudijs finē īponit. ita vt cū eē desierint /
nō fuisse putēt. r. hec Aug^o.

De tēpestiua morte. **Ca. xii.**

DEniqz de morte tēpestiua si bñ ītellige /
res: pl^o gaudere q̄ turbari deberes. Un̄
Uicēt^o. Qui dā ad sc̄m̄ ludouicū frācoz re /
gē sic scrib̄. Mors ī iudex ē cui^o iudicio sb̄ijci /
unt ⁊ oīs reges ⁊ īpatores. Iudex iste trinā /
citationē fm̄ iuris formā solet facere. Pr̄ia /
ē egritudo. sc̄da ē corp̄s defectio: t̄cia h̄o p̄ē /
ptoria ē: quē nō p̄ nūciū facit s̄ ipsamet v̄cīt
Quāqz tñ p̄ tribz nā facit: qñ sc̄z iudex sūm^o. /
sb̄ q̄ mors ē iudex delegat^o ex aliq̄ causā vult fe /
stinare. Nā electos suos qñqz cit^o euocat ne /
cadāt: malos etiā ne pctis pctā sup̄ addāt. hec /
ille. **De morte iā īminente. **Ca. xij.****

Deinde de morte imminente nō tristeris s; poti⁹ gaude: qz mors miseriarū finis est z obliuio. Un̄ Sen. Mors maloz oīz remediū est. Et ideo idē Sen. dic. qz rudis est tyrānus q̄ morte penā exigit: qz ipsū a pena liberat quē punire se credit. Et pp̄t h̄ etiā de mortuis dixit Iohes in apocalypsi. A modo iā dic̄ sp̄s vt req̄scāt a laborib; suis. Mors ē etiā eſne ac iocūde vite īgressus z choario. Et ideo trāſitus ſctōz natale eoz ab ecclesia appellat̄. Un̄ Lyp̄an⁹. Qui nūc morimur ad immortalitē morte trāſgredimur: nec pōt cōnauita succedere: nisi p̄tigerit h̄c exire. h̄c ille. Nos ḡ gliemur de morte: q̄ p̄ficiſcimus ad dñz deū n̄m: dñm vniuersoz: z ad gliosa eius genitricē reginā celoz: z generaliter ad societate ciuiū supnoz.

De agonia. **C**ap̄l m. xiiii.
DEniq; si ī agone n̄ soleris pp̄t demonū tēptatiōes z īpugnatiōes iuocā ḡginē ſctām katherinā. De q̄ canit ecclia. Imminēte passiōe ḡgo hec iter ſerit: alleḡt̄ ieli bone qd̄ a te petierit suo q̄sq; ī agōe meoz mei fuerit. Et ecce ad ipsā facta ē vox celit⁹ eā asserēs cē exauditā. Hāc iḡt̄ ī agone tuo iuoca. S; sup̄ oīa reginā ḡginē iuoca. de q̄ sic ait Ber. Ille sol⁹ o ḡgo brātius laudes sileat: q̄ fidelit̄ iuocatā

Liber

sensit vnq̄ in suis necessitatibz sibi defuisse
Et iterz. Si criminū imanitate turbatz. si cō
sciēte feditate pfusus: si iudicij troze p̄rit?
si baratro desperatiōis absorpt?: mariā cogita
mariā iuoca: nō recedat a corde: nō recedat
ab ore: nā ipsā cogitās nō erras: ipsam rogās
nō desperas. Hec Bernardus.

Quartusdecim⁹ liber cōtinet cōsola
tionū remedia contra turbatiua que
opponūtur bone ipsi⁹ aīe dispositiōi
seu cōditioni. Et habet capl'a. v.

i. **D**e solatiōe sup actuali p̄tutū carētia.

ii. **D**e difficili acq̄sitiōe virtutū aīe.

iii. **D**e stimul' carnis z īclinatiōe z p̄nitate

iiii. **D**e iracūdia.

(in malū.

v. **D**e tristitia sup erronea p̄sciētia.

De cōsolatione super actuali vir-
tutum carētia. **C**aplm. I.

Primo igit' p̄sidera p̄tutis ppria: et
cognosces nō lōge distare a te p̄sol
lationē tibi necessariā sup virtutū
carētia. Nūmiz sicut p̄esto esset
p̄solatio sup auri carētia: ad qd̄ habēdū vis
homini patēs esset: z ad qd̄ ipsū auz q̄si exi/
stēs sui ipsi⁹ nūti⁹ hoīem liberalit' inuitaret:

ita pfecto z homini credēti se carere virtutibus
 p̄sto seu p̄p̄inqua est consolatio si attendat ei⁹
 p̄p̄a his similia q̄ de auro sūt supposita De q̄bus
 dicit Sen. Nulli p̄clusa est virtus: om̄ibus
 patet. oēs iuitat: oēs admittit. n̄eligit domū
 nō censū: nudo hoīe p̄tēra est. hec Sen. Lu
 etiā hō q̄ p̄q̄ris virtutibus te carere: vide q̄ bñ
 p̄sideres. Aut enī amas virtutes: aut nō amas
 Si q̄dē nō amas: ad q̄d tūc de eaz carētia cō
 tristaris. Si vero virtutes amas. v̄l amas q̄ in
 te sūt v̄l in alijs. Si amas illas q̄ in te existūt
 quō credis te virtutes nō h̄re. Si amas virtu
 tes q̄ in alijs sūt: nā p̄uicenis te virtutes h̄re.
 Un̄ Sen. Scias cū multis virtutibus abū
 dare qui alienas amat.

De difficili acq̄sitiōe virtutū aīe. ii

Pro libēs posses icōmodū difficultatē
 acq̄redi virtutes tolerare: p̄ maximo cō
 modo p̄sequēte in virtutū acq̄sitione z p̄sū
 matiōe. Ecce enī adeptis virtutibus: scias q̄
 p̄ eas p̄sequis aīe ornamētū z nitore: q̄ vt di
 cit in decretis: virtutes sūt q̄si picture ad aīe
 ornamētū: q̄ illa aīa a deo depingit q̄ habet
 virtutū gr̄am renitētē. Itē p̄ virtutes p̄seq̄
 ris aīe a vitijis vulnerate medicamentū. Un̄
 Greg⁹. Quid ē p̄tus nisi medicamentū: z q̄d
 vitijū nisi vuln⁹? Itē p̄sequis a p̄culis mu

nimentū. Un̄ dñs volēs post passionē discipulos
 exponere periculis dicebat eis. Sede
 te in ciuitate quousq; iduamini virtute ex al-
 to. Itē psequeris gratiā hoīm. Un̄ Seneca
 A deo grōsa est virt⁹ vt insitū sit malis pba-
 re meliora. Itē equanimitatē psequeris. Un̄
 Augustin⁹. Virt⁹ ē eq̄litas qdā vite vndiq;
 psonā rationi. S; hec p̄dicatio est causalis
 Nā eq̄litate huiusmodi virt⁹ causat. Nepe
 scdm Senecā. animū reddit asp̄is blādi s; q;
 inuictū: neutri se fortune sbmittētē: quē nul-
 la vis frāgat: quē nō attollāt fortuita: nec de-
 primāt. Itē psequeris honorē z honestatem
 Honestus enī vt dicit Isidorus. dicit aliq̄s
 eo qd nō aliqd̄ habet turpitudinis. Et subdit
 Nā qd̄ est honestas: nisi honor p̄petuus z q̄si
 honoris stat⁹. Itē psequeris generositatem
 Un̄ Seneca. Quis ē generosus ad virtutē
 a natura p̄posit⁹. Itē psequeris optimā so-
 cietatē. Un̄ Sen. Dim societātū nulla p̄stā-
 tior: nulla firmior est: q̄ cū boni v̄ri morib;
 similes: familiaritate sūt iūcti. Itē psequeris
 regalē p̄tātē z bonā mēt̄is iustitūtiōnē. Sicut
 enī regnū bene institutū est si recte in eo p̄su-
 latur z recte ip̄etur z recte obediatur: sic mēt̄
 bñ instituta est cū ratio recte p̄sultat voluntas
 recte ip̄at z vires sbiecte volūtati recte obe-

diūt. Hāc aut bonā institutionē virt^{us} in mente
facit. Ipsa enī rōnē illūinat z volūtātē de fut
tute vicioz ad ipiū sblimat. Un̄ Sen. Vis
honorē h̄re: magnū ipiū dabo tibi Impa tibi

De stimulis carnis et inclinatio-
ne et pronitate in malū. Caplm. iij.

Cetero de stimulis carnis z vicioz incli-
natioe ad peccādū z pnitate ī malū nō de-
speres. facile enī isti defect^{us} sunt remedia-
biles tāq̄ nature nō ingenti nec infixi. Un̄
Sen. Nulla naturalia corpis z animi vitia
ponūt: q̄cqd infixū z īgenitū ē leuif n̄ vincit.
hecille. Quasi dicat: Arte pnt leuif vitiavi-
ci. scz arte bone vsuetudis. N̄ p̄t regla iuris
est. q̄ oīs res p̄ q̄scūq̄ causas nascit p̄ eadem
dissoluit. S̄ vsuetudīe vitiū nascit: et q̄ nō
miz si etiā vsuetudīe scz p̄traria vitiū dissol-
uat seu vincat vsuetudīe scz recte eperādi q̄
p̄t acq̄rit. Que vt dicit Aug^o. ars est recte
viuēdi: qua qdē arte habita siml̄ habet ars
p̄tra reliquias vicioz si que sūt seu cōtra sti-
mulū carnis z pnitates in malū facile triū-
phādi. Hic nāq̄ Socrates virtutē laudans
dixit ipsa esse que res ipossibiles ad possibi-
lē redigeret facilitatē. Sic q̄ vt tactū est: vi-
tia z pnitas ī malū arte quadā leuif superā-
tur. Sed esto q̄ nō leuiter id fieret: p̄fecto

Liber

hoc ipsū plurimū pfert. Tūc enī exercitium
circa materiā virtutis q̄ esse dinoscit̄ circa bo-
nū ⁊ difficile: coronā digne pre alijs meref.
Quippe p̄nitas nature corrupte ad act⁹ libi
dinosos si victa fuerit coronat virgines. Et
pari pacto vniuersalit̄ p̄nitas in malū si vin-
cat̄ vel portione aliquā addit ad coronā quā
in celis expectam⁹. s; nec coronat nisi q̄ legiti-
me certauerit. Deniq; stimli vitioꝝ ⁊ p̄nitas
in malū sūt materia ex q̄ poteris tibi scalā fa-
cere p̄ quā post xp̄m aīe tue dilectū ad celestē
paradīsū ad locū illū voluptatis ⁊ ineffabi-
liū gaudioꝝ valeas ascēdere. fac ḡ tibi scalā
p̄ quā illo ascēdere valeas ex illa lignoꝝ mate-
ria quoz ī horto p̄sciētie tue plurima forsitā
succreuisse iuenies. Audi Aug. hāc materiā
mirabilē tibi idicātē: videlicet vitia tua ⁊ passi-
ones e q̄b; arte q̄dā scalā tibi optimā fabri-
cabis. Nepe de xp̄i loq̄ns ascēsiōe ait. Post
illū ḡ quō possum⁹ ascēdam⁹. ⁊ corpore seq̄-
mur illū affectuq; parit̄. Ascēdem⁹ aut si vn⁹
q̄sq; n̄r̄ vitia ⁊ passiones s̄bdere sibi studeat
ac sup ea stare assuescat: ⁊ ex ipsis sibi gradū
p̄struat: q̄ possit ad supiora ascēdere: eleua-
būt nos si fuerit īfranos. De vitijs n̄ris sca-
lā nob facim⁹ si vitia calcam⁹. Hec Aug⁹.

U De iracundia. **U** Capl m. iiii.

Rursū noli cōqueri de iracūdia tua seu
 passiōe ire: q̄ tibi satis est p̄ficua ratione
 habende victorie. Nēpe si paul⁹ stimulū sibi
 datū nō sensisset: nō tā gl̄iosam victoriā q̄ nō
 mediocrē gaudiū portione ad coronā ipsi⁹ ad
 didi habuisset. Sic etiā si iracūdia seu ira q̄
 tibi materia ē spūalis exercitiū careres: nec
 victoriā coronādā obtineres. Un̄ ābro. Pre
 claz est motū tpare p̄silio: nec minoris p̄tu
 tis dicef cohibere iracūdiā: i dignationē cō
 pescere: q̄ oīno nō irasci: cū plerūq; illd̄ leui
 us: istud forti⁹ estimef. Un̄ z Cassiodo. Mel
 lior est q̄ vicit irā: q̄ q̄ capit ciuitatē. Deniq;
 scias passiōē ire etiā in plib; casib; esse ne
 cessariā: p̄sertim si a p̄ueniēte ratione iperef
 Un̄ Chryso. Si ira non fuerit: nec doctrina
 p̄ficat: nec iudicia stāt: nec crimia p̄pescūtur.
 Itaq; q̄ cū causa nō irascif peccat. Patiētia
 enī irratiōabilis vitia semiat: negligētia nu
 trit: z nō solū malos sz etiā bonos ad malū i
 uitat. Qui cū causa irascif nō fratri irascif sz
 vitio. hec Chryso. Scias etiā q̄ sic dic̄ tho
 mas aq̄nēsis: de p̄fectionē aliquaz p̄tutū est
 irasif fortitudis: vt dicif i ethicis. Qui etiā
 dic̄: q̄ ira q̄nq; dicif volūtas v̄dicadi aliqd̄
 maleficiū: z sic ira nō ē passio pp̄rie. loquēdo:
 nec est i irascibili sz i volūtate: z sic ira est in

deo et in beatis: et fuit in christo. Alio modo dicitur
 proprie ira passio quodammodo vis irascibilis: quod pertinet
 ex hoc quod appetit sensibilibus tendit ad defensionem
 alicuius quod apprehendit contrarium voluto et desi-
 derato: et si quidem sit ex ordine rationis insurgens
 vel ordinata ratione: sic dicitur ira pro zelum: et sic
 fuit in christo. hec Thomas. Qui rursus dicit. quod ira
 secundum quod est passio: non opponitur consuetudini sed
 est materia eius circa quam: quod etiam mitis irascitur
 quando oportet. Sed et philosophus in ethicis di-
 cit: quod non irasci in quibus oportet insipientis est.

De tristitia super erronea conscientia. c. v.

Proterea circa passionem conscientie scias du-
 pliciter conscientiam esse erroneam. Primo
 quia nimis lata: secundo quia nimis arcta.
 Utroque enim medio a modo virtutis deuiatur
 et in via morum errat. Primo modo habet erro-
 neam conscientiam homines mundani et peccatores: qui
 viam morum faciunt sibi latam quam ducit ad perditionem
 Et hi similes sunt cuidam semini quod transire volens
 lignum transversaliter super ripam positum: fecit in psu-
 berillo mediante latius quam esset apparere: quodque pe-
 de suum ad partem illam posuit qua arte sua appo-
 suit: et sic in aquam cecidit. Secundo modo scientiam
 conscientiam habet erroneam illi frequenter qui de nouo ad
 deum sunt conversi spirituales viri: vel quicumque homi-
 mines deuoti et cum hoc timorati: qui similes

sunt illis quod per pontem satis latum habent ire: quem
tamē magis aliis strictum eis ad similitudinem
fili vel calami facit apparere: quibus magis est
diabolus quod hoc moraliter solet facere. Hi autem quod
timorati sunt: veretur sicut Job omnia opera sua
sive interiora sive exteriora. De conscientia
ergo primo modo erronea: eo quod est nimis lata: que
quidem contritione: confessione et satisfactione cura-
ratur: hoc in loco non tractabitur: sed tamen modo de
secunda: que est nimis arcta: que si forsitan te per-
turbat: ad consolationes sequentes recurras.
Denique circa erroneam et nimis arctam conscientiam
pro vno remedio est sciendum: quod in dubijs vita
bonorum virorum debet alijs esse viuendi regula
et exemplum. Est igitur respiciendum ad facta bono-
rum virorum et discretorum: et si plures tales vel ut
in pluribus casu tali eis occurrente sic vel sic
se habere inuenires: ac estimatione tua iudi-
cares: tunc et tu similiter agere non formides.
Sed dices forte in contrarium: quod tales viri
et si bonam habeant conscientiam: non tamē scien-
tia circa illam materiam: vel e converso habentes
scientiam non habent conscientiam: vel si ha-
berent utrumque forte sic non facerent. Ad hoc
tibi respondeo: quod quando non est omnino certum:
probabile tamē est et modicum dubium: quando
simul scientiam habent et bonam conscientiam

et quoniam ita se haberet si casus tales eis occurrerent: tunc pro excusatione tua noueris esse satis si similitudinem feceris. Attende etiam quod quidem canonicus dicit: non solum in iuramento sed in omni quod agitur hec est moderata sollicitudo obseruanda. Si uitaliter forte lapsus uersuti hostis inciderim in insidijs: ex quo sine peccati contagio surgere non possumus: illi potius cui talem aditum petamus quam minus periculi nos pressuros esse cernimus. Unde Gregorius. Ad destruendas behemoth insidias: subtiliter fiat ut cum mens iter meliora et maxima peccata restringit: si oino nullus sine peccato additus patet: meliora sepe eligantur quia et quod muroz abitu undique ne fugiat claudat ibi se in fugam precipitat ubi breuior murus ingeritur. Unde cum in dubijs restringimur: utiliter minus subdimur: ne in magnis sine uenia peccemus. Itaque plezque nervoz behemoth istius proplexitas soluit: dum ad virtutes maxima se commissa meliora transit. hec Gregorius. Unde et Raymundus in summa sua infert: quod ueritate inspecta nihil est proplexitas. Nec potest aliquis esse proplexus in duo mala necessitate astrictus ad aliquod malum perpetrandum. hec ille. Duo dicente: quod non potest esse aliquis necessitate astrictus ad aliquod malum perpetrandum: dicit eius glossator: nisi propter errorem scientie aut propter malam uoluntatem: quam non uult deponere. Hec autem videre poteris ex dictis Thome

squinesis. Simpliciter inquit nullus est pplexus
 absolute loquendo: sed quodammodo non est inconvē
 niens illo statu aliquo pplexu fore: sicut inten
 tione mala statu: siue fiat actus quod est in precepto:
 siue non fiat peccatum incurrit. Similiter etiam sta
 tu. Sciencia erronea: quod quod fiat peccatum non vi
 detur. Sed potest homo pravam scienciam et erroneam si
 cut et intentionem pravam deponere: et ideo simpli
 citer non est pplexus. hec Thomas. Cum itaque
 illud quod admittitur ne gravius committatur quicquid
 non vocatur peccatum: hoc intellige vel respectu
 peccati maioris: vel secundum estimationem alicuius.
 Quavis enim semel se acceptum sit peccatum: in casu
 tamen contra eventum peioris siue maioris peccati: non
 solum permittitur: sed licite potest fieri: quod tamen circa ipse
 sciencia erronea et intentione mala depositave
 raciter desinit esse peccatum. Non enim perjurat qui
 non sicut iuramentum quod se iuravit facere homici
 dium. Nota etiam quod timore sciencie malis mo
 dis contingit errare. Primo ex ignorantia: quoniam
 quis nescit quod eligendum vel declinandum sit. Se
 cundo ex negligentia: ut quoniam quis negligit scienciam
 discutere: vel si nescit se expedire: negligit
 ab alijs querere. Tertio ex supbia: ut quoniam quis
 non humiliat intellectum suum: ut scilicet sapientioribus
 et melioribus se velit credere. Quarto ex singula
 ritate: quia quis sensum sequens proprium: non conformatur

Liber

se alijs . nec seq̄t vias om̄nes doctoꝝ . Quia
ex affectu iordiato . q̄ sepe icliat sciētiā ad id
qd̄ hō vlc̄ vl̄ appetit : z sic fac̄ eā a sua rectitu
die deviare . Sexto ex pusillanimitate : q̄ q̄s
timet nō timēda s̄m rectū iudiciū rationis .
Septimo ex pplexitate q̄ q̄s se credit inf̄ duo
pctā positū eē . q̄rū alterz impossibile sit decliare
Octavo ex hūilitate q̄ error ex cordis puri
tate pcedit . Un̄ Gre . Bonaz mētū ē ibi cul
pā cogscere vbi culpa nō ē . Debet ḡ p̄fessor vl̄
p̄siliari p̄p̄t passionē sciētie erronee paties
eē : z infirmatū p̄pati : z cū oī benignitate p̄sule
re ac ligamīa ei⁹ cū discretiōe soluere . Cōsciē
tia enī erronea etiā multū laudis habet . Nā
q̄si nichl̄ eī ea de malo culpe : s̄z solū error i intel
lectu seu app̄hēsiua p̄tute : z mltū de p̄fectiōe
sc̄z timor z amor dei . Un̄ nō sūt deridēdi talē
hntes infirmitatē : s̄z maḡ laudādi . vtpote q̄s
a x̄o v̄get caritas z timor dei filial̄ . q̄ p̄ toto
mūdo nollēt deū sciēnt̄ offēdere pctō mortali :
lic̄z timor vehemēs deū offēdēdi z dubitatio
de agēdis nō nullos hmōi itātū pturbet q̄ le
p̄rā vl̄ aliū morbū ḡuissimū eligerēt : vt a talē
essēt infirmitate supportati . q̄bz ob h̄ mltū est
p̄patiēdū : sūtq̄ gratiose z benigne p̄tractādi
q̄s nimiz z h̄ potest p̄solari q̄ sua infirmitas ē
surabilis : q̄d̄q̄ magni viri hac infirmitate

scrupulose p̄sciētia visi sunt laborasse: q̄ tan-
dem curati fuerūt deo cooperante:

Quint⁹decim⁹ liber cōtinet cōsolatio-
nū remedia oportuna cōtra turbati-
ua que opponūtur spēaliter ipsi⁹aie
securitati z trāquillitati. Et hz ca. x.

i De p̄solatiōe sup pusillanimitate siue
q̄ De timore hoīm. (timiditate

ii De timore raptorū.

iii De timore diabolice ipugnationis.

iv De timore mortis in genere.

v De timore mortis tēpore tonitruorū.

vi De timore mortis ratiōe cui⁹uis pericli

vii De timore purgatorij v^l inferni. (iminetis

viii De dubitatione p̄destinatiōis.

ix De desp̄atiōe p̄p̄t graues culpas.

De cōsolatiōe super pusillanimitate

siue timiditate. Capl^m. I.

Primo q̄ noli te pusillanimitate seu
timiditate turbari: qz z si mala sit
ei⁹ additio: a p̄iore tñ te p̄seruat: v^l /
delz a p̄sūptiōe seu p̄suptuositate ī mlta mala
p̄cipitate. Nimirū ī p̄suptuosis regnat z relu-
cet supbia: q̄ teste sc̄ptura. odibil^{is} ē corā deo et

Liber

hoibz. Pusillanimitas aut̄ qūis n̄ sit p̄t̄. n̄
p̄t̄uti hūilitat̄ deo gr̄e z hoibz: maḡ ē vicina
Presumptuosi enī ml̄t̄ sūt duri z īfesti: pusil-
lanimes aut̄ solēt alijs eē blādi. Presumptuo-
si sūt distorti z īq̄eti: pusillanimes aut̄ sūt pa-
cifici z q̄eti: Presumptuosi solēt esse in verbis
excessiui: pusillanimes aut̄ paciēt se h̄nt: nec
solēt peccare ī excessu ml̄ti loquij. Nec oīa ex-
periētia docet euident̄. Et nichilomin̄ p̄t̄
excessū malicie ipsi p̄sūptiōis dic̄ scriptura
D̄ p̄sūptio neq̄ssima. Un̄ es creata. Sane
extremū timiditati oppositū ē audacia: z si ti-
miditas rationē mali habeat. ī quātū t̄n exclu-
dit audaciā sic icōparabil̄t̄ p̄ ad bonū cō-
fert q̄ nocet. Q̄t̄ mala z p̄t̄a p̄t̄ timidi-
tate sūt om̄issa: q̄ audaciā sūt p̄missa. Unde
Salomō. Beat̄ hō q̄ s̄p̄ ē p̄uid̄: q̄ nō mē-
tis est dare: sc̄z q̄lis ē audax: corruet ī malū
Et ideo nō m̄z q̄ vbi vn̄ pusillanimis vl̄ ti-
mid̄ ī fernū meruit: ibi mille vl̄ plures p̄t̄
audaciā z h̄ z ī alio sc̄lo cadere meruerūt. De-
nīq̄z audī Senecā illustrē te ī timores īor-
dinatos aiante ipsosq̄ dissuadētē. Nō sis in-
q̄t̄ miser āte tēp̄: cū illa q̄ velut īminētis ex-
panisti: forte nūq̄ v̄tura sūt. Quedā nos ma-
gis torq̄nt q̄ deberēt: q̄dā aut̄ torq̄nt quātū de-
berent: quedā torquēt cū oīno nō deberent:

Aut augem⁹ dolorē. aut fugim⁹. aut pōccu/
pam⁹. Si enī futurū est. qđ iuuat dolori suo
occurrere. Satis cito dolebis: cū venerit:
iterim tibi meliora pmitte. Aliquū gladi⁹ ab
ipsa ceruice reuocat⁹ est: et aliq̄s suo carnifici
supstes fuit. Nec Seneca.

De timore hoīm. **Ca. ii.**

Sed et contra inordinatū timorē hoīm in
genere valēt tria p̄cipue. scz deū timē
deū amare. et in eo sperare seu fiducia habere.
D: timore dicit Ecclesiastic⁹. Timēti deū nō
occurrēt mala. sz in tēptatiōe de⁹ illū p̄serua
bit et liberabit a malis. De amore dic̄ Pe
trus. Quis est q̄ vob̄ noceat si boni emula
tores fuerit. De spe et fiducia dicit Psalm̄
In te dñe speraui nō pfundarī in eternū. Et
itez. In te pfido nō erubescā. Patet quoq̄
ppositū p̄ exēplū. Nā et susanna erat fiducia
habēs ī dño et a morte ad quā dānata fuerat
liberata est. Sint ḡ dicta tria siml. Nā fu
niculus triplex difficile rūpit. Nō ḡ nimis
timeas hoīm. Deū time potius et mandata
eius obserua: qz hec debēt esse simul iuncta.
Uñ Greg⁹. Timere deū: est nulla que faciē
da sūt bona p̄terire. Uñ Ecclesiastic⁹. Qui
timet deū nichil negligit. Omōi timoris dei
vtilitatē ad futura extēdēs: et ad p̄ns referēs

Liber

Aug⁹ dicit. Timor dei securitatē generat
sep̄ternā. Time eū q̄ sup̄ oēs ē. ⁊ nullū hoīez
formidabis hec Aug⁹. Et tūc dicere poteris
cū psalmista. fiducialit̄ agā in eo ⁊ non time
bo. Et rursū. Dñs adiutor meus et protec
tor me⁹. ī ipso spauit cor meū et adiut⁹ sum.

De timore raptorū. Ca. iiii.

Sunt etiā remedia multa specialit̄ tra
nitiū timorē raptorū. Valet em̄ fidu
cialit̄ dicere officiū delectā cruce. ⁊ specialiter
Protege dñe plebē tuā p̄ signū sc̄tē crucis.
Valet dicere fiducialit̄ officiū de br̄a v̄rgie
Salutē facta parens. cū Euāgelio. In pr̄ci
pio ⁊c. Valz dicere b̄ndictionē itinerācium.
Deniq; tra timorē raptorū valz dicere fidu
cialit̄ ⁊ specialit̄ ī occurſu eoz h̄ac b̄ndictionē
D⁹ me⁹. de⁹ me⁹. ⁊c⁹ me⁹. de manu inimicorū
meorū extollas me ⁊ libera me p̄ nomē sc̄tū
tuū ab h̄is q̄ appropiquāt michi. qm̄ int̄ mul
tos eras mecū. De⁹ meus adiutor me⁹. deus
me⁹ refugiū meū. ⁊c⁹ meus liberator me⁹. In
B cognoui qm̄ voluisti me. q̄a nō gaudebit in
imic⁹ me⁹ super me. H̄ac b̄ndictionē quidam
frater de mane iter piculosū arreptur⁹ nocte
p̄cedētī somniāuit. de quo gaudebat. ⁊ in som
nis sibi dictū fuit. q̄ illavti deberet b̄ndicti
one. ⁊ sic secur⁹ esset. Qui⁹ rei exprimētū p̄d

157200
sm. 100. 1/2

stea ab ipso pluries: et ab alijs fuit expertum
 Ut in piculis latronum: in piculis raptorum sis
 magis securus: puenias picula te muniendo tribus
 partibus expressis munimentis: scilicet timore dei: amore
 ac fiducia seu spe firmiter concepta.

De timore diabolice impugnationis. **C**apitulum. iiii.

Rursu nec timere debet diabolus nocere
 volente non tamen valente: impeditum per magis potente.
 Unus Augustinus. Diabolus plerumque vult nocere et
 non potest: quia potestas ista sibi potestate est. Nam si tamen nocere
 posset diabolus quantum vellet. aliquid iustorum non
 remaneret. Unus et Ambrosius. Nisi quis propter timorem
 vixisset: nunquam accepisset in eo potestatem diabolus. aut
 si accepisset: non ut perderet sed ut probaret. Sine
 permissione dei diabolus nocere non posse cogitacione
 ne potentiam diabolus magis timeas quam diuinitatis
 offensam. Unus Bernardus. Demonum est mala suggerere:
 nostrum est non consentire: quos enim resistimus
 toties eos superamus. angelos letificamus
 deum honoramus: qui incitat ut pugnemus
 adiuuat ut vincamus: solidat ne deficiamus.
 Audi etiam doctrinam sancti Antonij: fratres suos
 sic alloquetur. Varias inquit demonum noscitis
 insidias: credulitatem nostris christi vestris figite
 mentibus: et vniuersi demones fugabuntur

Liber

Et sumit h̄ remediū a contrario sensu: q̄ sicut
Uinceti⁹ scribit ī specu. Sact⁹ lōgin⁹ ait ad
demonēs habitātes ī idolis. Cur habitatis in
idolis? Et respōderūt: vbi xp̄s nō noīat: z ei⁹
signū nō ē positū: ibi ē habitatio n̄ra. Deniq̄
scias diabolicarū artū z sup̄stitionū dece//
ptiōes bonis nō eē timēdas: s; prauis hoīby
z fidē adhibētib; . deo hec iuste pp̄t̄ corū pctā
pmittēte. Un̄ aug⁹. Nec prās iā dat̄ imūdis
spiritib;: vt p̄uos hoīes seducat: illos videlicet
q̄ spernūt v̄ritatē z credūt mēdatio. Et iuxta
Pauli sentētā. sanā doctrinā nō ferūt. Nec
Aug⁹. Insup̄ 5̄ p̄missa q̄b; prauī hoīes merē
tur seduci tāq̄ excecātī: ml̄tū valere videtur
ille vsus psalterij. Illumina dñe oculos meos
ne vnq̄ obdormiā ī morte neq̄m dicat inimic⁹
cuis me⁹ p̄ualui adūsus eū. zc. fert̄ enī quē//
dā demoniacū alberto magno hec v̄ba v̄l si//
milia dixisse: q̄ videlicet sciret quēdā vsū ī
psalterio q̄cunq̄ illū q̄tidie diceret: nūq̄ ad
sui dānationē seduci posset. Et cū ille req̄sit⁹
nollet dicere alberto q̄s ille vsus esset. Al//
bert⁹ respōdēs dixit: nisi michi dixeris illū
ego oī die ītegrū psalteriū legā: z p̄sequēs
etiā vsū illū. Demō timēs hec ep̄. cū fieri: ne
tm̄ bonū faceret: fatebat̄ ei q̄ esset vsus ille:
sc; Illumina dñe oculos meos. zc.

De timore mortis in genere. Ca. v.

Quetez nō timeas mortem: ⁊ statū tuum amaritudine plenū terminari nō trepidēs p̄ eā. Un̄ Ambro. Mors quidē cū om̄s absoluat: paucos delectat. At vero nō est vitium hoc mortis: s; n̄c infirmitas q̄ voluptate corporis ⁊ delectatiōib; vite istius capimur: ⁊ cursū hūc s̄sumare trepidam⁹. in q̄ pl⁹ est amaritudis q̄ voluptatis. hec Ambro. Profecto vite p̄ncipis p̄cept⁹ hoīem quietū ⁊ securū reddit. Docet enī experiētia: q̄ sicut metus facit hoīem inquietū ⁊ anxiū: sic et p̄cept⁹ illi p̄trari⁹ quietū facit ⁊ securū: Un̄ Sen. Pusilla res est hoīs vita: s; ingēs res est cōcept⁹ vite. Hāc q̄ p̄cept⁹ serit securus videbit maria turbari: securus despiciet horridam faciē fulminātis celi. Quid ad me q̄ magna sint q̄b; p̄reo: ip̄m p̄ire magnū nō est. Sed ad timorē mortis ad excludēdū req̄rit q̄ hō q̄ ad animā sit bene expedit⁹ ad moriendū.

De timore mortis t̄pe tonitruorū. vi
Specialit̄ sūt qñ sūt tonitrua: mori p̄ fulmina ⁊ tēpestates minus timeas. Beati ioh̄is: q̄ filius tonitruī appellat̄. sacrosanctū euangeliū. In principio erat verbū: tecū habebas: v̄ ip̄m omni die a sacerdote audias: v̄

p te legas: et specialit̄ qm̄ est tēpestas. Hoc eī
 in tribus religiosis siml p capū eū tribus fere ex //
 ptū: qz duo q̄ pdictū euāgelū ipso die non
 audierāt. tēpestate maria venīte percussū iterie
 rūt. et tē q̄ pdictū euāgelū ista die audierat
 sol⁹ euasit. Valet etiā refugiu p mētē deuotio
 nē ad yginē gloriosā: et ipsa erit tibi p̄sidio p
 fulmīs lesionē. Un̄ Celari⁹ de q̄dā sacerdote
 narrat: q̄ ātiphonā Salue regia: ad oēs ho //
 ras dicer̄ s̄uevit. Et cū die q̄dā capū p̄trāsī
 ret: orta sūt tonitrus tāvalida: virel̄ ābulādī
 sibi adimerēt: veniēs tādē cū m̄lto labore sil
 et timore ad ecclesiā ipsā intravit: et corā altari
 se p̄sternēs p̄ ipsa tēpestate dñaz marīa iter //
 pellauit: et ecce matrona yginēi vult⁹: miriqz
 decoris de altari ad eū veniēs allocuta est eū
 dicēs: qz ātiphonā. Salue reginamise. et c.
 libēter ac frēq̄nter decātas: nūqz fulmīa neqz
 tonitrus qz timore sept⁹ affligeris te ledēt.

**De timore mortis ratiōe cuiusuis
 periculi imminentis. Ca. vii.**

Sciās etiā q̄ contra timorē fulguris et tē
 pestatis: et vn̄uersaliter contra timorem
 mortis iminētis ratiōe cuiusuis periculi ni
 chīl est meli⁹ q̄ nō esse sibi consciū alicuius
 actualis peccati: vel q̄ se esse a peccatis iu //

Quintus decim⁹**Cii**

stificatū z h̄ firmit̄ sperare. Un̄ egregiū ōbū
dic̄. Greg⁹. Nullū gen⁹ mortis bono z recte
viuēti homī metuedū ē. Cur em̄ metueret cū
sc̄ptura dicat. Just⁹ si morte p̄occupat⁹ fue-
rit i refrigerio erit. Ante piculū ḡ pctā tua
p̄fitearis discrete. Qz si mortis piculo im̄nē
te oportunitatē p̄fiteādi nō habeas saltē cō-
teraris. qd̄ pōt fieri i ictu. ocli z sic iustificat⁹
si fueris optable erit tibi mori z veraciter di-
cere poteris. Cupio dissolui z esse cū christo.

De timore purgatorii vel iferni. viii

Sicutē timor purgatorii vel iferni d̄ter //
reat te inde gaude. qz te a mortalib⁹.
culpīs retrahit z ad p̄niam agēdā adducit.
cui⁹ mlti sūt fruct⁹. Un̄ z Au⁹. P̄nīa lāgo //
res sanat. mortuos suscitāt sanitatē auget su-
p̄biā r̄secat z filia lētiōrē iducit q̄ manet i c̄nū.

De dubitatōne p̄destinatōnis. ix

Propterea si vis vt dubitatio d̄ p̄destinatōne
z salute te ḡuit n̄ molestet sp̄a i d̄no at //
qz satage vt electio tua p̄ bona opa fiat certa
qz certa electio n̄ stat cū dubitatōne p̄babili.
Ad h̄ ei hortat̄ p̄iceps ap̄loz. Petr⁹ dicēs
f̄res satagite vt p̄ bona opa certā viā vocati
onē z electōez faciatis. sic ei abūdāt̄ m̄strabit̄
vob̄ i troit⁹ in eternū regnū d̄ni n̄ri iesu x̄pi.

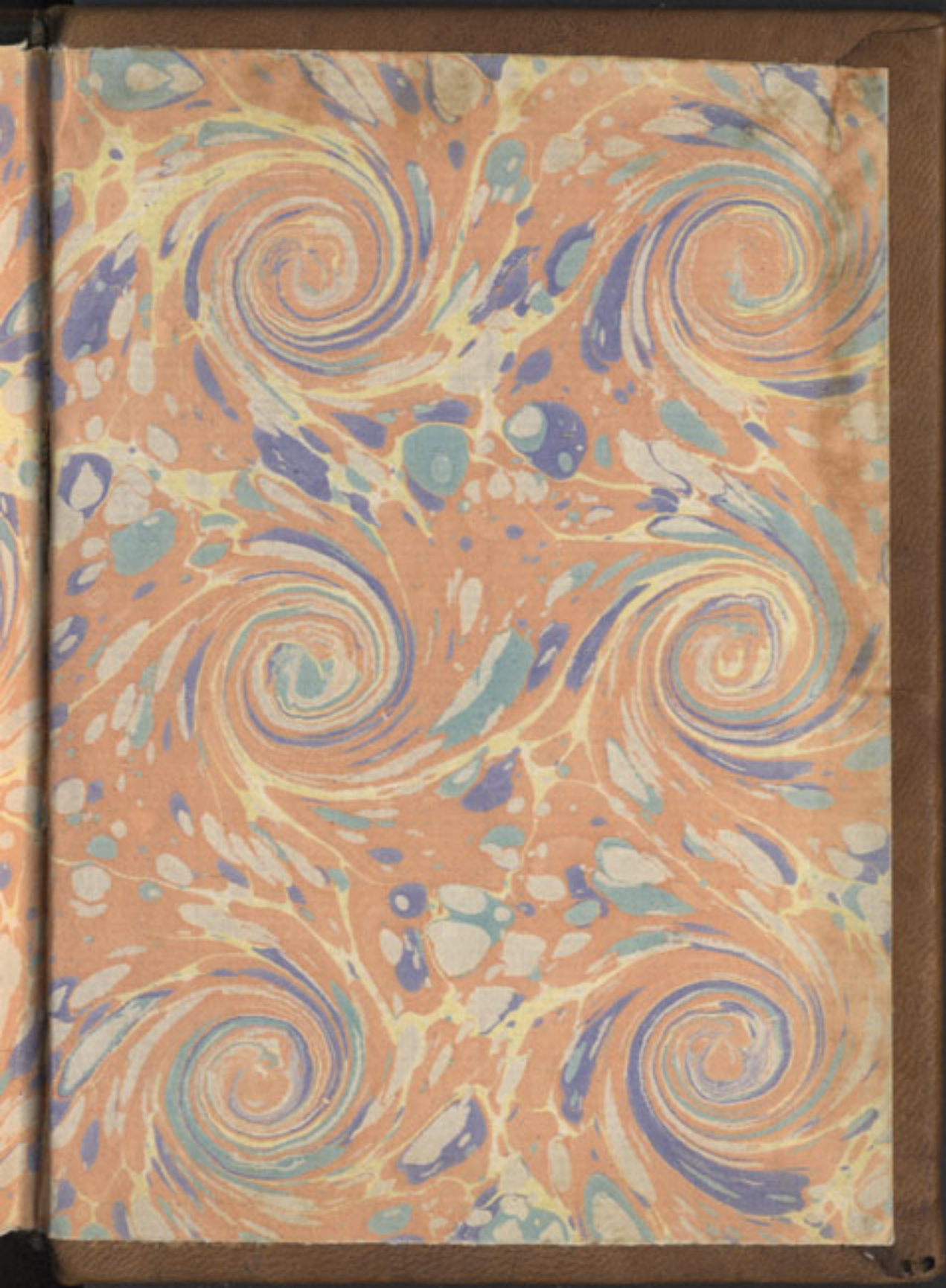

Liber

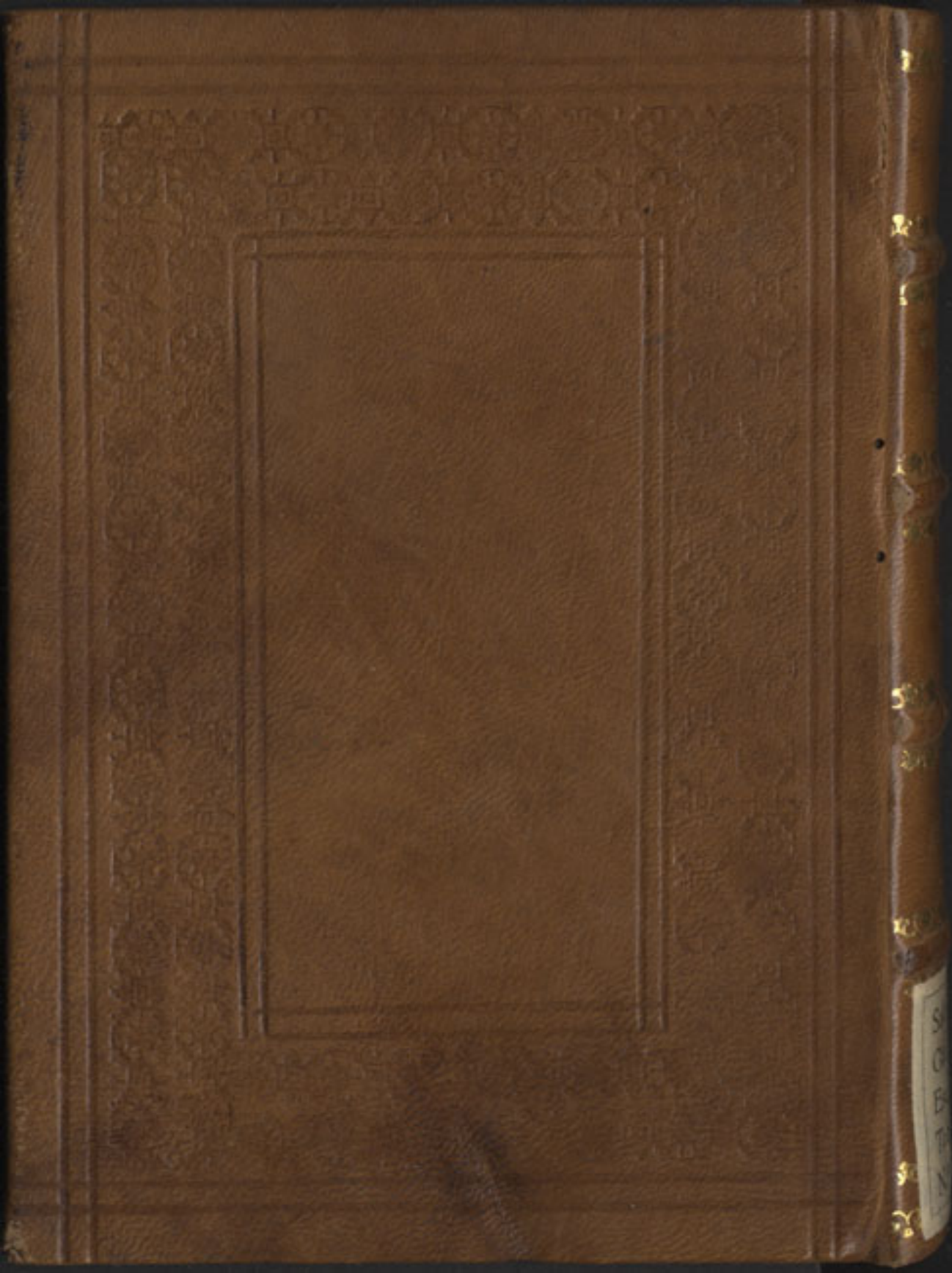
Nim� bona opa si feceris : te ad celozū re/
gna tanq̄ p̄destinatū s̄bleuabūt. Una enī cū
ill' te esse p̄destinatū reputes ad salutē. Quē
admodū enī aq̄la ab ēno p̄destinata est ad
volandū sursū: nō tamē sine p̄nis q̄b' s̄ble/
uatur ad celū aereū: cui' pullos si videres in
nido adhuc nudos: dubitare posses de futu/
ro eoz volatu: qđ dubiū nō maneret p̄babi/
le si p̄nas eoz videres crescere. Ita p̄fecto
est de hoīe p̄destinato ad regnū celeste: nō se
cūdū nudā ei' s̄bstātiā: s; vna cū bonis z s̄/
tuosis opib' tanq̄ p̄nis t̄m s̄bleuātibus.
Ob qđ dicit P̄salmista. Quis dabit michi
p̄nas sicut colūbe z volabo z req̄scā. Hoc
ē solū supest cōsiliū vt curram' et p̄tēdamus
cōplacere ei q̄ nos vocauit. Dicit enī Aug'.
q̄ sic p̄ordinata est diuina p̄destinatio. vt
ad eā per bonoz opoz p̄seuerantiā pueniam'
Un' z Greg'. Ea q̄ sancti viri orando efficiūt
ita p̄destinata sūt. vt p̄cibus obtineātur. Nā
ipsa p̄hēnis regni p̄destinatio ita est ab oīpo
tenti deo disposita. vt ad hoc electi ex labore
pueniāt: q̄ten' postulādo mereātur accipere
qđ eis oīpotēs de' aīte secula disposuit dare.
hec Greg'. Cesset itaq; tua dubitatio: sed nō
succedat p̄sūptio: q̄ regnū celoz tibi p̄mittat
nullo merito respōdēte: z declines magis ad

CONSOLATORIIUM

THEOLOGICUM

CONSOLATORIIUM

THEOLOGICUM

CONSOLATORIIUM

THEOLOGICUM

CONSOLATORIIUM

CONSOLATORIIUM

THEOLOGICUM

CONSOLATORIIUM

THEOLOGICUM

Sala

Gab.

Est.

Tab.

N.º

R

AD

AB